



Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VI. Afflictio, & crux omnis à Deo est, à quocunque demum illa nobis
imponatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

ab hereditate; ipse te non abiecit: nam si maneres flagellatus, non maneres exhereditatus. Misericordiam, inquit, meam, non dispergam ab eo, neque nocebo in veritate mea. Ab hoc enim dispergetur misericordia liberantis, ut non noceat veritas vindicantis.

Ergo (quod sepius, quod opportunè ac importunè inculcandum) Ergo mi Christiane, cum in varia precipitans mala, ne turberis, ne cadas animo, neque indigneris, & vel Augustino hoc credè: Flagellum contra peccata est medicamentum: flagellum Dei ad patientiam erudit bonos, Deus ad tempus emendat, non in aeternum damnat. Nec illa causa, inquit Augustinus, probatior occurrit, cur iusti homines labore plerumque in hac vita, nisi quia hoc eis expedit. Ita omnino est; quæ nocent, docent.

CAPVT VI.

Afflictio, & cruce omnia a Deo est, a quocumque demum illa nobis imponatur.

Epiphanius in Actibus presbyteri Achaja scripsit.

IN gymnasio Patientiae docilis supra modum discipulus fuit beatus Andreas Apostolus. Nullus unquam discipulorum tam discendi avidus ad scholam itavit, quam hic patienti cupidus ad crucem properavit: O bona cruce, ait zditi desiderata, sollicitè amata, sine intermissione quaesita, & jam concupiscenti animo preparata: securus & gaudens venio ad te: suscipe me ab hominibus, & redde me magistro meo, ut per te me recipiat, qui per te moriens me redemit.

Crisostomus in Euang.

Miratur Gregorius, Petrum & Andream tam in sequendo Christo celeres, tam in patienti propter Christum ferentes: Nos, ait, quot flagellis affligimur, quantum minarum asperitatis deterrimur, & tamen vocantem sequi contemnimus. Ab amore presentis seculi nec præceptis scilicet, nec verberibus emendamur. Hem, indociles discipuli, qui in infimis gymnasiis rudimentis hallucinantur. Aristotelis scitum est: Discipulum oportet credere. In Patientiae gymnasio pæne omnium prima prælectio est, hoc ipsum, Discipulum oportet credere. Nemo suaviter, nemo expedite, nemo utiliter discit, qui non promptissime credit. Quid ergo credendum? Omnem afflictionem, miseria omnes, omnem omnino crucem a Deo esse, a quocumque hominum ea huic illive imponatur. Atque hoc jam docebimus, Deum omnis poenæ, omnisque afflictionis & mali esse auctorem, Neminem (quod iure præmonemus) hoc dictum offendat: Deum, omnis mali, sed nullius peccati auctorem asserimus, idque jam copiosius eam ob causam exponemus, quod hoc fundamento univèrsæ Patientiae disciplina nitatur.

Fides in Patientiae gymnasio necessaria est.

§. I.

Joan. e. 18. vers. 11.

Petrus velut strenuus sui Domini propugnator, ut Christum ad Olivarum colles defenderet, gladium strinxit & Pontificis, servum auriculam mutilavit. At illic mox Dominus: Mitte, inquit, gladium tuum in vaginam. Calicem, quem dedit mihi Pater, non vis ut bibam illum? Quid hic ais, Domine, quid culpam in Patrem derivas? Calicem hunc longè quàm amarissimum, an non discipulus tuus Iscariotes, an non cum Annas & Caiphas, an non hunc ipsum Herodes & Pilatus, miserunt? Hi quinque pharisei merù absinthium, meram aboem, fel merissimum incoxerunt huic pharimaco, ab illis hic calix est. Quid ergo (dixerit Petrus) quid loqueris hic Domine? Calicem quem dedit mihi Pater. Audi sis, mi Petre: Hic calix ab amantissimâ manu mihi venit. Non licet hic nolle bibere; Pater propinat. Et quamvis multa sint quæ hunc calicem commentent, humanæ gentis reparatio, infel-

Calicem Domini multa cõ-

Tom. II.

Arorum expugnatio, caelestis curiæ augmentum; ante omnia tamen calicem hunc reddit commendatissimum Paterna manus; ab illa est amarus, sed innumeris profuturus hic potus. Sic omnino est: Nullus mortalium nec spinula Christum potuisset lædere, nisi æterna Patris Providentia & Sapia id decrevisset, voluissetque à Christo tam immania tolerari. Ipsemet Servator: Sicut, ait, mandatum dedit mihi Pater, sic scio. Et, Nomen sic oportebat Christum pati? Quisquis vim hujus argumenti capit, quisquis afflictionum suarum omnium auctorem Deum agnoscit, & toto id animo credit Deum ab æterno voluisse, & etiamnum certissimò velle, ut patiatur id omne quod patitur, hic sanè in æternis etiam gravissimis Dei Voluntatem amplectetur, divinam manum osculabitur, dicetque: Hoc omne quod patior, à Dei manu est, à Deo auctore est: igitur & promptè & placidè patientum est. Hic talis, hac veritate imbutus, nullis unquam miseriis (explorate affirmo) calamitatibus nullis succumbet. Neque enim adeo ingratum esse poterit, quod tam grata obulerit manus.

mandas bunt, sed Paterna manus reddit commendatissimum.

Joan. e. 14. vers. 31. Luc. e. 24. v. 26. &

Qui credit afflictionem à Deo imitari nullis calamitatibus succubet.

De Christo patiente Ioannes commemorat: Et bajulans sibi crucem exivit in eum, qui dicitur, Calvaria locum. Sibi bajulans, amplexus est crucem; quod ab hoc magistro didicit Andreas discipulus.

Joan. e. 19. vers. 17.

Cui princeps litteras aliudve porrigit, is litteras osculatur, quamvis fortasse sint modestissimæ; ita & Christus crucem à Patre traditam complexus est; ita & Iobus dixit, Dominus dedit. Sed videris errasse virorum optime, nam hoc tam amplum patrimonium jam perditum à parentibus accepisti, has opes tuâ industria congestisti, tantum pecoris tuopte ingenio acquisisti. Non erro, ait Iob, neque industria mea, neque parentes mei, neque meum mihi hæc ingenium dedit Dominus dedit, qui vel idèo etiam hæc omnia iure suo abstulit, quia dedit. Itane, Dominus abstulit? hoc quidem injuriosè in Deo videretur dici. Nam peccus omne Chaldæi & Sabæi abegerant: aut, si mali originem spectemus, Satanas rapuit hæc omnia; nam ille ignem præcipitavit cælo, ille ventos excitavit, ille hostes ad rapiendum instigavit, ille domum solo æquavit; revera Satanas hæc omnia fecit. Ergo & Satanas abstulit hæc omnia. Sed in priore sententiâ persevera? Iobus, & vel millies repetit: Dominus abstulit, Dominus abstulit, ille ipse Dominus qui dedit: Non Sabæi, non Satanas, non Chaldæi abstulerunt, sed Dominus abstulit, idque merito, quia dedit. Nam nisi Dominus sciens & volens hanc Satanae potestatem fecisset, nemo mihi vel floculum ovillæ lanæ rapisset. Ergo Dominus abstulit, nam quod quis nutu impedire potest, sciens tamen volensque non impedit, id certè vult. Sic nulla proinde afflictio, nulla tentatio, nullum malum, calamitas nulla est quæ non sit à Deo, Deique providentiâ & voluntate.

Vide quæ scribitur mi Lector, Helio tropiù mensuram. 1. c. 1. & 2. c. 15. c. ultimam. Iob. e. 1. vers. 21.

§. II.

Christus quadragintadie jejunium inchoaturus ducitur à Spiritu ut tentetur. Ita Mattheus: Tunc Iesus, inquit, ductus est in desertum à Spiritu ut tentaretur à diabolo. Spiritus divinus Christum ad omnia ducebat, ad preces, ad colloquia, ad conciones, ad miracula; singulariter tamen à Spiritu duci narratur, ut tentetur. Quid hic aliud oracula caelestia loquuntur, quàm homines Deo charissimos ad crucem, velut velatis oculis duci. Luminibus, inquam, plerumque obligatis ducimur, alioqui ad hoc macellum velut furiosi tauri ægerrius pertrahendi. En ergo filius Dei ad certaminis locum ducitur, ut impugnetur. Quæ igitur ille sunt voces nostræ: Diabolus hunc hominem advexit; hoc mihi diabolus infortuniû curavit.

Matth. e. 4. vers. 1.

Homines Deo charissimi ad crucem ducuntur.

D 2

Satanas

Satanus hoc in me fulmen deiecit. Erramus, & fatui, erramus: stulta sunt hæc voces, & impiæ; sic emendandæ: Dominus ~~avexit~~, Dominus curavit; Dominus deiecit; nam Dominus ~~facit~~ hæc omnia.

Cum Gedeon frumentum perticis flagellaret, Angelus ei assistens: Dominus tecum, inquit, virorum fortissime. Mox obduces Gedeon: Obsecro mi Domine, inquit, si Dominus nobiscum est, quomodo apprehenderunt nos hæc omnia? Vbi sunt mirabilia ejus quæ narraverunt patres nostri? Nunc autem dereliquit nos Dominus. Eo enim tempore à Madianitis Hebræi miserè opprimebantur. En ut humana ignorantia ridiculè & absurdè philosophetur: Si Dominus nobiscum est, quomodo nobis tam malè est? Quasi verò hæc calamitatum mala non æquè à Deo sint, atque felicissimi successus? Idcirco Angelus *Vade*, inquit, in fortitudine tuâ & liberabis Israël de manu Madian. Perinde si diceret: Scias Deum à populo suo non penitus recessisse, licet in eum hostes immiserit. Terat vos D E V S, & vestrum in se amorem explorat.

Ita prorsus morbum in nos D E V S, & mille incommoda immittit, ut nostram in se fiduciam extimulet, ut nos ipsi nobis notiores fiamus. Sicut autem hosti, sic & morbo resistere licet (modò remediis non illicitis id fiat) cum nesciamus quamdiu nos Deus in morbo esse velit. Si captivo carcer pateat, cur non exeat? hoc non est carcerem effringere, sed oblatum beneficium non respicere.

Et quemadmodum centum aut ducentos captivos catenis ergastularius unicus facile compescit; nullus captivorum erumpet, licet vel Dædali alas habeat. Si quis verò catenam hinc solvat, carceris fores molliatur; & evolet, non unus solum sed agmen liorum insequitur, si fortè reprehendi possit è fugâ qui evasit.

Ita planè & hic ratiocinandum: Quos cacodæmones insequuntur, quos tentant, quos vexant & exagitant, ii certè inter cacodæmonis captivos numerandi non sunt. Ille vincus, captivus ille est, quem Luxuria, quem Invidia, quem Avaritia, quem Superbia vinculis adstrinxit. Hos tales cacodæmon non insequitur, hos velut suos securè possidet. Vbi horum aliquis revellere carcerem & erumpere conatur, mox Satanam & omnes satanæ satellites sentit adversarios, hunc hominum malorum plurimi persequuntur, hunc exagitant. Quinam igitur hoc malum omen videatur, multos pati vexatores, complures numerare hostes; cum certissimum sit: Omnes qui volunt piè vivere in Christo seu persecutionem passuros.

Ægyptius Rex Pharaon Hebræis juratè misatus est: Persequar & comprehendam. Hoc profectò non dixerat, cum eos luto merfos, & variè fatigatos, sed cum in fugam effusos cerneret. Idem hoc & hostes nostri faciunt: cum vitiorum luto mergimur, vix ultra in nos arma expediunt; cum salutem fugâ quærimus, hostilibus nō incurfionibus, saltè in terrere nituntur.

Eam ob causam Siracides præmonens: Fili, ait, accedens ad servitutem Dei, sta in justitiâ & timore, & prepara animam tuam ad tentationem. Vis Patientiæ gymnasium adire? Non ad quietem, non ad otium, non ad jucundam sessionem, sed ad plurimam tentationem te ipsum instrue. An nescis? ii qui in gladiatorio, in equestri, in luctatorio, in militari ludo exercentur, non sanè in molli pulvillo cum libello collocantur; sed huic quidem lanista ipse vulnus infligit, hunc equus excutit, hunc equis deiecit, istum antagonista sternit: hic infelici saltu crus frangit, ille luctando brachium luxat, huic caput rude contunditur, huic capulo dens eliditur, huic oculos hostili excluditur: omne genus incommodorum & vulnerum hic tolerandum est.

Ne quæso alia, ne meliora in Patientiæ gymnasio

Expectemus: non hic quies, non otium, non sessio cogitanda; & quemadmodum in illis quos dixi, equestribus, gladiatoribus, militaribus gymnasiis ipsi magistri suos tirores & verberant & vulnerant: ita in gymnasio Patientiæ, omnis dolor & pœna, malum omne ab ipso gymnasiis rectore, à Deo est. Et ideo, *præpara animam tuam ad tentationem*. Non solum benigna, felix, carida, & bona, sed etiam infelix, atra, infamis, & infausta dies à Deo est. Quod Ecclesiastes apertissime pronuntians: Sicut enim hanc, inquit, sic & illam fecit Deus, ut non inveniat homo contra eum justas querimonias. Deus enim consultò voluit, diem candidam, atram, secundis adversa apponere, & alterius vim atque acrimoniam permixtionem alterius retundere, quo hominum morbis & moribus salubrior fieret medicina. Propterea, in die bonorum, ne immemor sis malorum; & in die malorum ne immemor sis bonorum. Memento paupertatis in tempore abundantie, & necessitatem paupertatis in die divitiarum. *Ad mane usque ad vesperam immutabitur tempus, & hæc omnia celsata in oculis Dei.*

Attentissime igitur contemplemur, adversa nobis omnia provenire à supremo & æquissimo judice Deo. Non ergo ærumnarum postquam causam in non causam referamus, quia neque ab Oriente, neque ab Occidente, neque à desertis montibus ærumnae veniunt, quoniam Deus iudex est; hunc humiliat, & hunc exultat: quia calix in manu Domini vini meri plenus misto. Et inclinavit ex hoc in hoc: veruntamen sex ejus non est exinanita: bibent omnes peccatores terræ.

Videte, Christiani, & animo penitissimo documenta hæc inscribit. Hunc solatur D E V S, hunc affligit. Miseriarum omnium & afflictionum calix in manu Dei est. Dominicus hic calix vino mero meracissimo, sed tamen misto plenus est. Neque enim unius sed diversis generis vinum huic calici est infusum. Vinum nobile, cum non aqua sed vino nobiliore miscetur, ingentium fit vitium. Ita vindicans Dei justitia varietate & multitudine peccatorum, velut diversis vini generibus abundat. Multi hominum ærumnas non solum magnas, sed & diversas perpetiuntur: his sanè vinum meracum, & tamen, quo dixi modo mistum propinatur. Sed bono sint animo; omnia etiamnum tolerabilia sunt & levia. Nam inclinat D E V S ex hoc; modo huic, modò illi, jam Ioanni, jam Petro, jam Iacobo calicem suum propinat: honorarius hic calix ad omnes transit; omnibus bibendum est, plus minuscve, prout Domino placuit ab æterno; omnibus & singulis illud occiditur: Aut bibe, aut abi.

Hic autem summo sit solatio, neminem (hoc quidem tempore) ad ebibendas faeces adigi: sex ejus non est exinanita. Gravissima vindicantis justitiæ supplicia in supremi iudicii diem servantur: Tunc, Bibent omnes peccatores terræ. Quidquid nunc patimur, momentaneum est, & leve tribulationis nostræ, ludus & jocus videri debet, ad illas amaritudinum faeces, quas improbis semper bibendas, nunquam ebibendas divinus furor ingeret æternum. Nunc, ô Christiani, caliculos amariores læti perhauriamus; modò à forbendis faecibus immunes simus. Poculo, quod plerique horremus, vinum dominicum propinatur; calix quem averfamur, in Domini manu est; omnium peccatorum & calamitatum Deus auctor est.

§. IV.

Atque ut fundamento veritatis nitamur, audiamus objectus; est qui quærat: Si Deus malorum & peccatorum omnium auctor est, nūquid & peccatorum? Nam meus hic inimicus mentiendi; & conviciando in extremam me perniciem dedit, rem meam contra fas omne diripuit, nomen meum nequissimis calumniis laceravit, me ipsum cochleari, si possit, submer-

Vt nostram in se fiduciam extimulet.

Qui tentantur inter captivos diaboli numerandi non sunt.

2. Tim. c. 3. vers. 12.

Exod. c. 15. vers. 9.

Ecclesi. c. 2. vers. 1.

Lac. c. 11.

Ecclesi. c. 9. vers. 5.

Ecclesi. c. 11. vers. 2.

Ecclesi. c. 10. vers. 25.

Psal. 78. v. 7. 8. 9.

Calix afflictionum in manu Dei est.

Et omnibus hominibus illum propinat.

2. Cor. c. 4. vers. 17.

submersurus. Num Deus horum est auctor? Est, mihi homo, est auctor horum: non quod illi Deus menti- ri & calumniari præcepit: *Nemini, Deus, inquit Si- racides, mandavit impie agere, & nemini dedit spiritum pec- candi.* Sed ajo amplius, si injurias, quibus ille te affecit, præceptas illi à Deo dicerem, num dicerem male? Ita planè sanctissimus rex David loquitur. Nam cum il- lum improbissimus Semei verbis & maledictis, imò & saxis peteret, essentque in comitatu regio, qui lin- guam teterrimam ferro claudendam dicerent, Rex publicè suis omnibus edicens: *Dimitte eum, inquit, ut maledicat; Dominus enim præcepit ei ut malediceret.* *David.* Et quis est, qui audeat dicere, quare sic fecerit? Num ergo Se- mei nihil hinc deliquit? Imò verò deliquit gravissimè. Hic quæso animum adverte, & sua veritati constabi- bit fides.

Cum regum sapientissimus David, nebulonem il- lum Semei soluta, & inermem cerneret, nihilominus tam intrepidè tamque constanter in se calumnias ja- ctantem audiret, mox in eam sententiam venit primam injuriæ illius originem, non à Semei, sed à Deo manare, qui tam improbi hominis maledictiam in sui supplicii & pœnæ destinasset. Quoniam igitur modo Deus sibi hoc præcepit?

Adhibite animum, & rem cognoscite. Duo sunt in quovis peccato: Primum est, naturalis motus corpo- ris, aut voluntatis, aut simul utriusque. Alterum est, ipsa legis transgressio. Exempli gratia: frater fratrem calumniatur, civis civem occidit, miles domum incen- dit, fur mille philippeos auferit. Hic linguæ motus, le- talis ictus, ignis injectio, pecunie asportatio, Deo fiunt adjuvante, nam actiones naturales sunt, quæ fieri nisi opitulante Deo non possunt. Atque hoc primum il- lud est in omni peccato spectandum, quod certè Deus habet adiutorem. Illud verò alterum, ipsissima peccati natura est, cum ejusmodi naturalis actio contra rationem, contra conscientiam, contra divinam legem fit, & hoc Deus non vult, non jubet: nihilomi- nus perverfam hominis voluntatem, seu legis transgres- sionem & peccatum ordinat Deus in alterius pœnam, aut ad emendationem, aut emendationem, seu meritum amplius. Itaque auctor est Deus, ut res fiat; cum malum fit, providentissimus est ordinator.

Sic Deus Semei verba proferentem, lutum & sa- ra facientem adjuvit (hæc enim naturales motus sunt) quatenus autem Semei malevolentissimam volunta- tem in suum regem exercuit, eatenus illam Deus non adjuvit, sed certè ordinavit in optimum finem, ut his calumniis peccata Davidis punirentur, ejusdem etiam patientia & submissio exerceretur.

Atque hoc in omnibus omnino peccatis, in injuriis omnibus videre est. Malum culpa Deus tolerat, & malum pena ordinat in finem optimum ad augenda merita, ad punienda peccata. Hinc famem, bella, pe- nem, eluviones, inændia, depraedationes, injurias, iniu- stitias, ingentia scelera permittit, eaque simul ita dis- ponit, ut per hæc ipsa mala suam ille Bonitatem & Justitiam, Gloriam & Potentiam suam magis magisque Orbe patefaciat. Hac ratione Deus sibi malorum seu pœnarum omnium auctor est. Cujus rei testem Veri- tatem ipsa statuis.

Hebraeus Deus offensior: *Congregabo, inquit, super eos mala, & sagittas meas complebo in eis.* Ecce ego inducam su- per eos mala, de quibus exire non poterunt. En, Deus nos ma- lis onerat, Deus sagittis suis nos vulnerat. At nos ta- lentis sumus, telis & jaculis irascimur, quis telum & jaculum mittat, non attendimus: Ita pictor, cum ars non respondet, penicillo indignatur, ita scriba calamo, faber malleo, figulus luto culpam impingit, cum opus non succedit; ita nos obtretractores & æmulos, velut malorum nostrorum causam accusamus: sed erramus

largitè; non penicillus, sed pictor; non calamus, sed scriba, scriptura & pictura sunt auctores. Longè re- ctius hac in re Iobus sentiens: *Malus Domini, ait, tergit me: Non Chaldaeorum, non Sabeorum, non hostium aliorum, sed Domini manus me dejecit.*

S. V.

Ecce hic dubitamus? Siracida teste, *Bona & ma- la, vita & mors, paupertas & honestas à Deo sunt.* Hoc ipsum loculentè asserens Michæas: *Qui descendit ma- lum à Domino, inquit, in portam Hierusalem.* Et ut cautio- res redderet quos monuerat: *Ecce cogito, inquit, super sa- miliam istam malum. Nec aliter Amos: Et ubi lenique malum erit quod Dominus non fecerit? Atque ut exactissi- me noverimus, hæc omnia pœnarum mala, & innum- meros puniendi modos à Deo divinæque Voluntate oriri, in memoriam reducamus, quoties Deus minimis animalculis hostes suos gloriosius longè quàm maximis exercitibus debellavit. Hic Dei mos est hu- manæ superbiæ coërcendæ, vermiculos, mures, pe- diculos, gires, aliisque fordidissimas bestiolas immit- tere, quæ non quinquillas hominum, sed mitras, dia- demata, purpuras extinguat, quæ principes, re- ges, Cæsares triumphant. Ita muscas, cimices, vespas, culices, ranas, cyniphe, locustas velut in aciem edu- cit, & totas his agminibus terras, totos populos sub- vertit.*

Sapientia clamat: *Misisti antecessores exercitus tui vespas, ut illos paullatim exterminarent.* Regi facti testan- tur: *Et ebullierunt villa & agris, & vari sunt mures, & facta est confusio mortis magna in civitate.*

Genebrardus Regem nominat quem mures cum conjugè depasti sunt, quod nepotes sibi commissos veneno sustulisset. Cuniculi urbem Hispaniæ, talpe ur- bem Macedoniæ, teste Plinio, devastarunt. Cum ille Christiani sanguinis sitientissimus Rex Persarum Sa- por Nisibin civitatem obfidiione premeret, Iacobus Nisibita Præsul, non militum, sed culicum atque cy- niphum exercitus à cælo exoravit. Hæc animalcula potentius in hostem, quàm Xerxis copiæ pugnarunt, nam cum equorum & elephantorum aures, probosci- des, nates à bestiolis illis assidue fodicarentur, jumenta esserata, abruptis frenis, præcipiti fugâ eruperunt. Rex inops consilii re infectâ domum se recepit.

Haud aliter accidit cum Carolus Sicilia, Philippus Rex Galliæ Gerundam Hispaniæ civitatem occupas- sent, militum impietas nec templis, nec sacris lipanis, nec sepulchris pepercit. Cùmque jam divi Narcissi quoque tumulo vis inferretur, mulcarum ingens exa- men provolvit, tantaque clade exercitum affecit, ut omnes effusè fugere sint coacti. Hodieque Hispanis proverbium est: *Sancti Narcissi muscas laceffere.* Quis tan- tas v. tantillis bestiolis subministravit? Cladium & calamitatum omnium auctor Deus sibi. Omne hoc ma- lum à Deo est.

Sed objicias: Quid si morbus me infestet, quem ab intemperantiâ nimioque cibo, vel potu provenire cer- to sciam, quâ ratione hoc malum Deo adscribam, cu- jus ego ipse causa sum? hic quidem morbus grandis mihi afflictio est, sed num is à Deo est? Est, Deo, est planissimè. Nam Deus ab æterno te flagellare decre- vit: pro flagello tuam arripuit intemperantiâ, quam æquè ab æterno previdit. Ita Deus te flagro cedit, sed tu ei lora præbuiti ad conficiendum hoc flagrum: In morbo te Deus esse vult, sed pro causâ seu instrum- ento morbi tuâ ipsius intemperantiâ utitur: Ita Deus a- lium injuriis vult affici; inimicum illius ut instrumen- tum adhibet. Eadem in omnibus aliis ratio est.

Quid tu jam, quid ille alius habetis contra hucere? Quid refert sive in tuâ, sive in alienâ culinâ dicas co- quere, modo dicas? quod si alieno damno sapere non

Duo sunt in quovis peccato.

Quid in peccato spectandum.

Deus, & sagittas meas complebo in eis.

Tob 2. 19.

vers. 21.

Eccl. 1. 11.

vers. 14.

Mic. 1. 1.

vers. 12.

Amos 1. 3.

vers. 6.

Sap. 1. 12.

vers. 8.

1. Reg. 6. 5.

vers. 6.

Genebrardus

no 790.

Plin. l. 8.

no 1. 1. 1. 1.

no 29.

Evon. 10. 3.

Annual. an.

no 338. 2.

Theodoros.



Gymnasium Patientiæ. Pars II.

42

non incipias, quid ægrè fers, si demum sapias tuò? Animum ergo ad patientiam compone: Tuarum, & omnium in Orbe afflictionum auctor est Deus: Sicut Domino placuit, ita factum est; ita fit, ita fiet, ita optime fiet. Noli timere; nec unicus quidem tui capitis capillus defluet, quin Deus id præviderit & voluerit.

Aug. ser. 4. de fest. mar. **Ecquid tibi deerit, si membra tua dilaceret inimicus, quando capillos tuos numerat Deus? Pharmacum, quod Pater porrigit, exhauri; quisquis Pharmacopæis fuerit: Calicem quem tibi Deus propinat, ebibe; quisquis famulorum illum infuderit. Quidquid ferendum est, tandem patienter feras, quamdiu Deus te illud ferre voluerit. Hic verus in Patientiæ gymnasio profectus est, hæc via ad vitam.**

§. VI.

Sed adhuc reluctaris & clamas: Ergone mei me cognati vexant? ergone mihi infulent ii, quos beneficiis ornavi? Sic meus mecum dominus agat, cui tot annis tam fideliter intersui? Itaque depressum me eant mediastini & hominum vilissimi? quis hoc ferat? O te albæ mentis hominem, & nimis quam rudem! etiam prima sacri gymnasi principia ignoras? An nefcis illud? *Non est verus pater qui patri non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, & a quo sibi placuerit.* Talis exceptio non toleratur in Patientiæ gymnasio, Apage hinc istas voces: Patiar hoc, sed non ab isto, aut illo condiscipulo. Quem tibi præceptor assignaverit hunc tolerabis.

Emil. Chri. sti l. 3. c. 19. in 20. 3.

Mos est in scholis, decusiones, è discipulis jubere, qui in ceteros potestatis aliquid habeat. Quod si puerorum quispiam contumacior decurioni recitare, aut scriptionem dare nolit, mox fronte serià magister: Quid tu superbulè, vis cristas tollere, mox ponas faxo: huic condiscipulo tuo recita, huic scriptionem da: aut scripti mei senties iracundiam.

In Patientiæ gymnasio Christus ejusdem moris retinens vult alterum alteri subesse, imò alterum ab assero etiam castigari, sed tamen ad sui nutus dictamen. Hic nos superbuli, exceptionibus plurimis uti solemus. Volumus recitare, sed non huic; scriptionem dare volumus, sed non isti; volumus emendari, sed non ab illo; crucis esse hujuli non recusamus, modò eam hic nebulo nò fabricet, modò illam hic veterator non imponat. Quid hoc? quæ ista insolentia est? tantos sibi spiritus sumere, & condiscipulis nolle se subicere? Hos mores præceptor non tolerat. Crux ferenda est, à quocunque fabricetur aut imponatur. Homo nequissimus potest esse crucis utilissimus faber. *Quid ad hoc? tu me sequere, ait Christus.*

Mat. 23. mat. 22.

Simon Cyrenensis crucem constantè usque in supremum montem Golgotha deferat: non excipit, non reclamatione; subdit humeros, imperia capeffit ab eis, quibus in eum jus nullum imperandi. Et quærat Semei? seditiosus trifur, bipedum nequissimus; **DEUS** tamen voluit, ut hic ipse potentissimo, sed & sanctissimo regi crucem imponeret ponderosissimam. Et videte: Rex David facinorosum hunc hominem, suum agnoscit condiscipulum, imò decurionem suum, à magistro constitutum: huic recitat, huic sese submittit.

Et quales, obsecro, decuriones erant in hoc gymnasio, Attila, Tamerlanes, Totila? Præceptor illos constituit, his erat recitandum. Tu Attila ab Orbe extremo advola, sitiens sanguinis & prædæ; rape, cæde, ure, vasta. Sævitia hæc Præceptoris Deo militabit; nec aliud quam excitatio Christianorum erit, qui vitis aut delictis immersi & sepulti.

Quid vos duo Vespasiani? Iudæam Iudæosque perditæ, capite, & excindite urbem sacram. Quo fine? Vos quidem gloriæ & propagandi imperii veltri gratia movetis arma: Sed erratis, revera lictors & satel-

Alites divinx ultionis estis in impiam gentem, quæ sollicitatem suam cogitare non potuit, nisi Neronianis his thermis adjuva. Ite ergo principes Romani, & qui Christianos Romanæ jugulatis, Christi mortem in Iudæa vel insci vindicate.

Eadem prorsus ratio est cum omnibus inimicis nostris, qui me, qui te, mi Christiane, qui hos & istos, injuriis premunt aut invidiâ. Nos quidem ægrè ferimus, & querimur tales à Deo condiscipulos admitti, tales decuriones eligi, qui famæ, bonis, vitæ nostræ infidentur, qui nos perditos velint.

Sed ò cæci! cogitationes & judicia nostra plurimum errant. Quid enim referet, etiamsi nos illi velint perditos? Deus aliter longè cogitat. *Ægypti Prorex Iosephus coram fratribus suis multum trepidantibus clarissimè id pronuntians: Vos, inquit, cogitastis de me Gen. 45. malum, sed Deus vertit illud in bonum. Num Deo est posse. vers. 20. mus resistere voluntati?*

§. VII.

Sed cur, inquires, malorum operâ Deus vitatur? cur ipse non immittit clades? aut saltem per bonos administrat? Quid hæc operis curiosus homo? Constabit Deo vitæ facti sui ratio, etsi nobis de eâ nil constet. Pater in magnâ familiâ, interdum filium ipse castigat, cum servo id munus mandat aut pædagogò. Hoc & præceptor in scholâ facit: aut ipse fontem cædit, aut alteri cædendum tradit. Cur Deo non idem jus sit? Cur non ipse, cum ei visum; suâ manu nos verberet; cum aliter visum, alienâ? Nihil hic injuriæ est. At servus ille ipse visus est, & animum adfert nocendi? Nihil referet. Tu illo omisso ad animum respice jubentis. Pater enim exactor adstat; & nec unam quidem plagulam tibi superaddi sinet ultra præscriptum.

Ita magistratus reum capite plecti jubet: hunc ipsum hominem carere cane pejus & angue odit, malèque illum cædente forcipe lacerare, quam uno ictu sternere. Sed quia jussu magistratus exequenda sunt, caput illi decutit, non sine ingenti voluptate. Quid huic homini, obsecro, ardentissimè odium nocuit? non plus quam si eundem ardentissimè amasset, caput illi ademit, prout magistratus jussit, & nec hilum amplius nocere potuit. Ita planè, ita planè omnes inimici nostri, quavis extremè nos oderint, plus nobis nocere non poterunt, quam Deus illis sciens volensque permiserit. Luculentissimè hic commoneans Augustinus:

Noli timere inimicum, inquit, tantum facit, quantum accepit potestatem. Eum time, qui quantum vult, tantum facit, & in psal. 61. qui injustè nihil facit, & quidquid fecerit, justum est. Serviant propterea quantum voluerint, & quantum permisi fuerint peccatores: nam & in confirmat justos Dominus. Quidquid acciderit justo (Notate hæc, obsecro, notate studiosissimè) Quidquid acciderit isto, voluntati divinx deputet, non potestati inimici. Quid sibi ergo psudat iniquus, quia flagellum de isto fecit pater meus? Ille assumit ad ministerium, me erudit ad patrimonium. Nec attendere debemus quantum permittat injustis, sed quantum servet justis. Tacit hoc Deus, quod plerunque facit & homo. A. liquando iratus homo apprehendit virgam jacentem in medio, forte quæcumque sarmentum, & cædit inde filium suum: ac deinde projicit sarmentum in ignem, & filio servat hereditatem.

Sic Deus de hominibus malis exercet nos, & de illorum infestationibus erudit nos. De malitiâ mali flagellatur bonus, & de servo emendatur filius. Sicut enim malis obest bonitas justorum, sic prodest iniquitas impiorum. Quod si ceperis tibi subrepere voluntas humana, dicens: O si occidat Deus inimicum istum meum, ut non me persequatur! O si posset fieri, ut non ab illo paterer tanta! Tam si perseveraveris, & hoc tibi placuerit, & vides, quia hoc non vult Deus, pravus corde es. Et qui sunt recti corde? Qui sic invenimur, quemadmodò inventus est Job, Job c. 1. qui vers. 20.

qui ait : Dominus dedit, Dominus abstulit : sicut Domino placuit, ita factum est; sit nomen Domini benedictum. Ecce rectum cor.

Hæc Augustinus sexcentis, millies, ter millies ingerenda vix tamen satis capiuntur ad imitationem. Ita omnino istum per illum castigat Deus cæditque, dein virgas in ignem mittit. Ita Hebræos per regem

Mir. c. 25. v. 11. & 12. Babylonis castigaturus : *Servient*, inquit, omnes gentes istæ regi Babylonia septuaginta annis. Cùmque impleti fuerint septuaginta anni, visitabo super regem Babylonia, quem velut sumentum in ignem excutiam.

idem. l. 30. vers. 16. Propterea omnes qui comedant te (ô mi Christiane) devorabuntur, & qui te vastant vastabuntur, cunctosque prædatores tuos dabit Deus in prædâ. Te autem à vulneribus tuis sanabit, & obducet tibi cicatricem, ut Iobo, quem hostes & extrema paupertas altero tanto ditiores fecerunt. Tu tantum longanimis expecta tam venturum tibi auxilium, quàm hostibus tuis, ni respiscant, supplicium.

S. VIII.

Christus in passione non revocavit, sed pro cruciâge-tibus veniâ petiit, ideo

Sed Iobo sanctiorem hic sisto. Dei filius, Orbis Servator non ab Angelis, non à Matre crucifigi voluit, sed suam sibi crucem imponi, in crucem attolli ab idololatris sustinuit. Gens Hebræa ex omni gente sanctissima, mille beneficiis ornata, instar filii unici amata, infamem hanc trabem benefactori suo rependit : nec ille contradixit. Romani de cruentâ arbore illâ, Conditorum Mundi suspenderunt : nec illi restitit. Iam cruce affixum omne genus hominum, & ipse crucis socius conviciatus est : nec ille conviciâ revocavit. Quid dico, convicia non revocavit? Pro his ipsis & preces fudit, & iis veniam petiit. Hoc meritò Ecclesia tantum æstimat, ut annuum patientis Domini IESU memoriam, his potissimum verbis veneretur : *Respice, quæsumus Domine, super hanc familiam tuam, pro quâ Dominus noster Iesus Christus non dubitavit manibus tradit nocentium, &c.* Tolerabile videri potuisset, si Mater aut Angelum mortaliem innocentissimum clavibus confixissent ligno. Mater dixerit : Ego illi corpus de meo dedi corpore : Dixerint & Angeli : Nos illi ad cunas accinimus, & necdum præmium accepimus. At verò impuros hoc idololatrias, hoc gentem charissimam in suum Dominum moliri, & Dominum à suis hoc pati, verâ ad hostes patientiæ specimen est : *Non dubitavit manibus tradit nocentium. Nemo se membrum dicat, qui suum hoc caput in mari neglexerit.* Appositè Gregorius : *Cur, inquit, asperum creditur, ut à Deo homo toleret flagella pro malis, si tanta Deus ab omnibus pertulit mala pro bonis.*

Ecclesia annuum passionis Christi memoria recuperatur.

Greg. p. 3. pastoral. 23. ad monachos.

Quæri in afflictione error turpissimus.

Chryl. to. 9. hom. 2. ad pop. Ant. 50.

Interim nos nostri sensus & cerebri persistimus, factuâque illas voces spargimus : Hic homo trabs oculis meis, fel meo stomacho est ; modo hunc unum amoliri possem ; modo nebulonis hujus sanguine calcæos meos ungere lideat ; quanti emirem futurum hoc atramentum : nulla mihi quies est, quamdiu hic furcifer in oculis est. Heu voces impias, & sub Oreu, è quo prodeunt, relegandas ! in stolidè animi nostri feditationem æmulis nostris adscribimus. Error turpissimus. Contra hunc aureus orator disserens : *Quemadmodum, inquit, si corpus adamantinum haberemus, et si innumeris undique telis peteremur, non tamen vulnera recipereamus : non enim à manu tela torquente, sed à corporibus patientibus vulnera sumus. Sic & hic non à perulantium insaniâ, sed ab imbecillitate contumeliæ patientium, injuriæ & contumeliæ constitimur. Si enim philosophari sciamus, nec contumeliâ affici possimus, nec quidquam grave pari. Aliquis contumeliâ intulit, si non sensit, nec doluit, non es injuriam passus, sed & magis percussisti, quàm percussus es. Quid igitur inimicos & æmulos velut omnium miseriarum nostrarum causam accusamus ? Culpa in nobis hæret : à nobis ipsis*

lædimur, quotiescunque lædimur. Verissimum est illud Ecclesiæ promissum : *Nulla nâpis nocebit adversitas, si nulla nobis dominetur iniquitas.*

Quid verò mirum est in animo nostro tam nihil esse quietis, cùm in eo tam parum sit patientiæ & taciturnitatis? nec ingrata silentio, nec adversa patientiâ possumus concoquere ; undique intractabiles. Et tamen hanc omnem culpam in nostros adversarios derivamus ; *Sisti* absentes, dicimus, sanctiores essemus. O ridiculi mortales ! Si nos ipsi nobis non deessemus, adversariorum nostrorum nequitia, non tantum non deteriores, sed longè probiores nos redderet. *Perditio tua Israël ex te, non ex hostibus tuis ; tibi tuam impatientiam imputa, non tuis adversariis.*

Et quis est qui nobis noceat, si boni amulatores fuerimus? Cygnea Chrylostomi vox jam in orbem nota est : *Nemo læditur nisi à seipso.* Decii, Aureliani, Nerones, Domitiani, Diocletiani fortissimos heroes Vincentios, Sebastianos, Mauritios, Tiburtios, Georgios occidere potuerunt, lædere non potuerunt. Læsisset, si cælestes illis laureas rapuissent. Potuit Valerianus Laurentium craticulâ torquere, Christum illi & cælum extorquere non potuit ; potuit Arrianus furor Athanasium terrâ marique persequi, sed lædere non potuit, cujus virtutem persequendæ auxit, & illustravit.

Doctè Origines : *Ita, inquit, in hoc mundo sunt omnia disposita, ut nihil profusus otiosum sit apud Deum, etiam si malum illud sit. Malitiam Deus non facit, tamen cum ab aliis inventam possit prohibere, non prohibet, sed cum ipsis à quibus habetur, utitur eâ ad cõmissas necessarias.* Ita Deus nullius peccati, penarum omnium auctor est : nec ab eo nos lædimur, sed bono nostro corrigimur.

S. IX.

Hic mihi Amanum & Mardocheum considerate : Aman regio favore insolens, magnificus, ferox, atrâ sibi visus est vertice ferire. Cuncti servi regis flectebant genua, & adorabant Aman, sic enim præceperat eis Imperator. Sic Aman velut gallus in suo sterquilinio plurimùm potuit, voluitque etiam à Mardocheo, perinde ut ab aliis adorari. Pone pileum, Iudæ, flecte genua, dextram suaviare, Amanum adora. Grave fuit Mardocheo, à se hoc exigi, quod salvâ religione illæsqûe conscientia præstare non potuit : *sive Amanus acû pictos in veste Deos gesserit (ut aliquorum mens est) sive hæc adoratio divini quid habuerit; certè hoc officii genus, videbatur negandum homini.* Idcirco Mardocheus sincerissimè Deum compellans : *Domine, inquit, Domine rex omnipotens, in ditione enim tuâ cuncta sunt posita, & non est qui possit tue resistere voluntati, &c.* Cuncta nosti, & scis, quia non pro superbiâ & contumeliâ, & gloria cupiditate fecerim hoc, ut non adorarem Amanum superbiâ. *(Libenter enim pro salute Israël, etiam vestigia pedum ejus deosculari paratus essem) sed timui ne honorem Dei mei transferrem ad hominem.*

Eph. c. 3. vers. 2. & 199.

Eph. c. 13. vers. 9. & 199.

Hoc exemplo instruimur, homines etiam nequissimos, omni genere humanitatis, benevolentie & obsequii demereri, omni observantiâ colere, omnem eis reverentiam, idque non fictè, adhibere ; atque hac ratione non honore solum eos complecti, sed etiam paratum esse coram ipsis procumbere, eorumque pedes deosculari. Emendandæ sunt cogitationes illæ & voces pessimæ : Hic meus hostis, homo malignus, obreptator, invidus : non possum non odisse illum, qui nec animo nec oculis admitti dignus est, quia nequam est intus & in cute ; nec arare cum illo nec fodere volo : Novi Simonem & Simon me. Parcius ista, quisquis es, parcus : Præceptor in gymnasio Patientiæ hunc hominem, tuum esse iussit decurionè, cui sublis. Quid tu jam hic jure conqueri habes? Si sapias, dices : Libenter etiam vestigia pedum ejus deosculari paratus sum.

Homines etiam nequissimos omni genere humanitatis demerèdi.



Idque tanto promptius, quanto facilius est Deo, vices subito mutare, ut Amani decurio fiat Mardocheus, dicatque cum imperio: Amane, recita, recita.

Videte mutationes mirissimas. Dum Aman a rege proximus inmensas opes, copiosam familiam, numerosam prolem, fortunam benevolentiam, regios favores jactat, jamque panem imperat caelo, a rege addicitur patibulo. At Mardocheus jam resti addictus, repente regis vestibus amictus, equo regio impositus, diademate cinctus, per celeberrimas urbis plateas ductus

2. p. b. e. 6. a.
vers. 11.

2. cli. c. 11.
vers. 23.

Amano velut famulo praecedente & clamante, Hoc honore condignus es, quemcumque rex voluerit honorare. Pro Superi! quae haec tam subita, tam monstruosa mutatio! Hic Dei mos est. Facile est enim in oculis Dei, subito honorare pauperem. Mardocheus jam laqueo paratus, in folium; Amanus jam folio vicinus, in patibulum attollitur: Ita, in Amane, aedificium quod hosti struxeras, ipse habita; surcam quam inimico erexeras, ipse conscende, teipso eam orna. Tam severè Deus in illos animadvertere solet, qui non portare crucem, sed inimicos suos in crucem elevare cogitant; ita subito fors vertit. Gladius ab ipsa cervice revocatur, laqueus a gula jam frangenda reducitur; Mardocheus suo carnifici Amano superstes est.

Quapropter amemus crucem, & a quocunque illa nobis imponatur, ferre illam non tere demus. Summus aut ubi, servus an dominus nos exagitet, non refert; refert, quo jubente aut permittente id fiat. Durum est quidem ab iis vexari, a quibus id minime expectes. Sed sanctissimi quique hominum hoc miseriae genus sapienter tolerarunt.

Iobus & Tobias a suis uxoribus, a cognatis suis irrisi; conviciis & maledictis lacerati, convicia, & ma-

ledicta non retorserunt. Ignatius martyr nobilissimus, decem leopardis morigerum se praebuit. Nam cum Antiochia Romanam duceretur, decem milites custodes habuit verè leopardos non homines, quos & ipsa beneficia esse rabant. At hoc Ignatium non terruit. Nam iniquitas illorum, ait ipse martyr, doctrina mea est. Ita prorsus adversarii nostri, doctores nostri sunt; plurimam nobis sapientiam instillant vel invictis. Nec male inimicos vocem aurifabros, qui coronas nobis fabricant non quidem aureas, nec gemmeas, sed caelestes & sidereas.

Quocirca rectè asserimus: Crux perferenda est a quocunque imponatur. Quae omnia beati Augustini oraculis configno. Non tibi, ait ille, videantur felices qui florent ad tempus. Tu castigaris, illi pariter: forte tibi castigato & emendato filio haereditas reservatur. Evigila ergo in hanc vocem: Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit, ita factum est: Sit nomen Domini benedictum. Injusti erant qui saxa Iob putrescentem sedebant: & tamen ille suscipiendus flagellabatur, illis puniendus parcebatur. Deus vero iudicio suo reservat omnia. Boni laborant, quia flagellantur ut filii mali exultant, quia damnantur ut alieni. Sævit quidem inimicus, sed non proficiet in eo. Quid est ergo quod affligit? Exercebit, non nocet. Proderit lævendo, quia in quos lævit, coronantur vincendo. Quid enim vincitur, si nihil contra nos lævit? Inimicus ergo faciat quod suum est: sed non proficiet inimicus in eo.

Ergo perseveremus patienter, quanto jam plus supplicii est & poenae, tanto plus olim praemii erit & gloria.

G Y M N A S I I

P A T I E N T I A E

P A R S T E R T I A.

CAPVT I.

Afflictiones sustinendas esse Patienter.



QUI nobiles ac generosi eos subinde mores a magistris suis accipiunt, ut dominum suum non solum patientissimè se sui recipiant, sed & genua seculo submittant, quod certe à plaustrariis molitorum aut rusticorum iumentis exigendum non est.

Alexandro regi Macedoni equus fuit, quem Bucephalum vocarunt, emptus septem millibus philippeorum & octingentis. Hic phaleris regis jam ornatus, & frena spumantia mandens, sefforem alium admisit nullum, praeterquam suum regem.

Quisquis hominum mansuetos mores Patientiae magisterio accepit, hic suum Dominum agnoscit Christum, eique genua submittit, paratissimus omnia & facere & pati, prout Domino suo visum fuerit. Hi autem tam placidi probatique mores solum in Patientiae scholâ discuntur, de qua duo jam peregrinus dicendo: Primum, quae Cruces, seu, quae Afflictionum genera humanam gentem exercent, Alterum,

quid ex hac cladum exercitatione discendum. Sequitur Tertium, & quidem hac in re primarium: Quae ratione afflictiones omnes tolerandae. Hoc non tantum utilissimum, sed & necessarium scitu est. Quid enim proderit scire, quid patiaris, si nescias modum quo patiaris. Nos istud ordine, sed succincto explicabimus. Primum hic omnium documentum est: Afflictio toleranda est Patienter. In gymnasio Patientiae gusti sumus, si sumus impatientes. Itaque quid sit Patienter esse miserum jam, exponemus.

§. I.

Optimè dictum à priscis: Vir bonus non querit quoniam patiat, sed quoniam bene.

Multa vis trophaea erexit, plura sed Patientia.

Christus de felicissimâ libertate disrens: In patientia vestra, inquit, possidebitis animas vestras. Impatiens tantum abest ut se suae possideat, ut etiam tam suam seipsum perdat, impos sui, suorumque vitiorum servus. Hinc Iobus ire interrogans: Quid perdis, inquit, animam tuam in furore tuo? Impatiens libertatem indulget selli: fel ita liberum Rationem velut per fenestras praecipitat. Inde multiplex rerum jactura. At verò patiens & se, & sua sibi servat, vel fortissimis fortior. Salomon id affirmans: Melior est, inquit, patiens viri